

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Теорія та методика навчання мистецької освітньої галузі
(Музичне мистецтво)**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій.
Протокол № 2 від 3 вересня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія та методика навчання мистецької освітньої галузі
Викладач (-і)	доктор педагогічних наук, професор Клепар Марія Василівна
Контактний телефон викладача	0664224289
Е-mail викладача	mariia.klepar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна « Теорія та методика навчання мистецької освітньої галузі » вивчається здобувачами вищої освіти спеціальності «Початкова освіта» на третьому курсі у п'ятому семестрі і присвячена формуванню методичного підґрунтя фахової діяльності майбутнього вчителя в галузі музичного мистецтва в освітньому процесі сучасної початкової школи.	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика викладання музичного мистецтва (основні методи, прийоми, форми роботи тощо) в закладах загальної середньої освіти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою теорії та методики навчання мистецької освітньої галузі «Музичне мистецтво» для спеціальності "Початкова освіта" є розвиток в учнів музичних здібностей, художнього сприйняття, емоційної сфери та музичної культури, а також формування у них інтересу до музики як до виду мистецтва. А також передбачає створення сприятливих умов для музично-естетичного розвитку учнів і формування їхніх базових компетентностей, необхідних для особистісного зростання і подальшої освіти..	
Основні цілі включають: Формування музичної культури та естетичного сприйняття – прищеплення учням навичок аналізу та розуміння музичних творів, розвиток здатності емоційно відгукуватись на музику. Розвиток музичних здібностей – робота над музичним слухом, почуттям ритму, мелодійною пам'яттю та вокальною культурою. Інтеграція з іншими освітніми галузями – використання музики для формування міждисциплінарного світогляду та розвитку загальнокультурної компетентності. Виховання засобами музики – формування етичних та моральних цінностей через знайомство з кращими зразками музичного мистецтва. Розвиток творчої уяви та імпровізаційних здібностей – підтримка учнів у їхніх творчих починаннях, розвиток здатності до імпровізації та музичного самовираження	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності	
ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	
ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.	
ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні(фахові)компетентності:

СК-03. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-07. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-09. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього середовища.

Програмні результати навчання:

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування

ПР-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

ПР-19. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	58

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	013 Початкова	3	нормативна

освіта			
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Мета та завдання курсу «музичне мистецтво». Педагогічна майстерність вчителя музичного мистецтва.	2	2	8
Тема 2. Урок мистецтва в закладах середньої освіти як основна форма організації навчально-виховного процесу.	2	4	10
Тема 3 Основні види музичної діяльності на уроках музичного мистецтва та методика їх проведення.	2	2	10
Тема 4 Методика проведення вокально-хорової роботи на уроці мистецтва. Слухання музики на уроці.	2	4	10
Тема 5. Специфічні особливості уроку музики. Класифікація уроків музики, закономірності й тенденції розвитку музичного мистецтва,	2	4	10
Тема 6 Основні принципи художньої педагогіки мистецтва та прийоми емоційного впливу на уроках музичного мистецтва	2	4	10
ЗАГ.	12	20	58

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://cutt.ly/YeXSdIpV Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 75 балів, Контрольна робота – 15 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 15 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90% практичних завдань. При виставленні допуску до екзамену враховуються навчальні досягнення здобувачів освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти. https://cutt.ly/QeXSxE0n
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><i>Письмові роботи:</i> : виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</p> <p>Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві освіти індивідуально. Неприпустимими є плагіат та</p>	

списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно розкладу практичних занять.

Академічна доброчесність: викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» <http://surl.li/vystzz>; «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» <http://surl.li/fhjkjz> ; «Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <http://surl.li/omcveh>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://cutt.ly/YeXSdIpV>

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: <https://cutt.ly/QeXSxE0n>

8. Рекомендована література

Основна

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL:<http://surl.li/reuvhk>
2. Закон України "Про повну загальну середню освіту" URL:<http://surl.li/foohjr>
3. Арістова Л. Методика музичного навчання та виховання. : навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 444 с
4. Клепар М, Потапчук Т, Чінчой О. Розвиток гуманістичного світогляду молодших школярів у позашкільній діяльності Журнал «Гірська школа Українських Карпат» No 26, С 110-114. м.Івано-Франківськ. 2022р <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc>
5. Клепар М.В. Педагогіка партнерства у духовному вихованні учнів нової української школи в гірських районах. *Гірська школа Українських Карпат*. 2021. № 25. С.121-125. URL:<https://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/issue/view/281>
6. Клепар М. Музичне мистецтво як засіб формування морально-духовних цінностей молодших школярів /Т. В. Потапчук, М. В. Клепар Рівне. *Інноватика у вихованні*. 2021. Випуск 14 . С.90-100 . <https://doi.org/10.35619/iiu.vi14>
7. Bondarenko, N., Cherepania, N., Malets, D., **Klepar, M.**, & Matveieva, N. (2023). Tolerance as an important aspect of the professional competence of future specialists. *Amazonia Investiga*, 12(62), 158-167. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.14>
8. Клепар М. Використання музикотерапії у роботі з молодшими школярами з ООП. Наукові записки. Кропивницький. 2022. Вип. 206. С.37-43 DOI: **10.36550/2415-7988-2022-1-206-37-43**
9. Клепар М.В. Творчий розвиток особистості молодшого школяра у процесі гурткової роботи. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ. НАІР. 2024. 224 с.

9. Матвеева Н. Клепар М. Використання музикотерапії у роботі з молодшими школярами з ООП. *Наукові записки*. Кропивницький. 2022. Вип. 206. С. 37-43. URL: DOI: [10.36550/2415-7988-2022-1-206-37-43](https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-206-37-43)
10. Клепар М.В. М.В.Вовк Навчально-методичний посібник: Хрестоматія з практикуму сольного співу. Фоліант. Івано-Франківськ, 2020. 200 с
11. Клепар М.В. Навчально-методичний посібник Музичний світ молодшого школяра. Фоліант м. Івано-Франківськ. 2021. 260 с
12. Кондратова Л. Музичне мистецтво : підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Генеза, 2017. 176 с.
13. Науменко С. І. Український фольклор у розвитку музичних здібностей дітей URL: <http://surl.li/nqbbct>
14. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посібник. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 178 с.
15. Островський В.М. Музичне мистецтво: робочий зошит для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів: до підр. Масол Л.М., Аристової Л.С. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 80 с.
16. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник / В.Ф Черкасов Тернопіль: Навчальна книга .Богдан, 2016. 472 с. URL: <http://surl.li/ohfirw>
17. Шульгіна В. Д. Ш 95 Українська музична педагогіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Вид. 3-тє, допов. В. Д. Шульгіна. К. НАКККіМ, 2016. 264 с. URL: <http://surl.li/ehlndw>
18. Сироткіна Ж.Є. Формування у майбутніх учителів музики уявлення про музичне мистецтво як засіб міжособистісного спілкування./ *Науково-педагогічний журнал «Освітні обрії»* Івано-Франківського обласного інституту післядипломної освіти і Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника №2' 2022.

Додаткова

1. Якименко Ю. «Орф-педагогіка: інтеграція музичного мистецтва з іншими навчальними дисциплінами/ *Учитель початкової школи*, 2020, № 2. С.14-15. URL: <http://surl.li/imzdxz>
2. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі: методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004. 104 с.
3. Клепар М, Використання інфографіки для візуалізації освітнього контенту в закладах вищої освіти *Наукові записки*. Серія : Педагогічні науки, 2021. Випуск 199 . с.131-136. ЦДПУ імені Володимира Винниченка (Кропивницький) URL <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/966/897>
4. М.Клепар М.Вовк. Національний музичний інструментарій в українській етнопедагогіці. *Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор*: колективна монографія за наук. ред. д.п.н. Оліяр М.П. Івано-Франківськ 2020.
5. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О.В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. Вип. 5. 271 с. URL: <http://surl.li/qgkana>
6. Москалець В. П. Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 416 с.
- 7 Якименко Ю. «Орф-педагогіка: інтеграція музичного мистецтва з іншими навчальними дисциплінами. *Учитель початкової школи*. 2020, № 2. С.14-15. URL: <http://surl.li/imzdxz>

Інтернет-ресурси

1. Букресєва Г. Інтегрований урок з музичного мистецтва, літературного читання та образотворчого мистецтва. URL: <http://www.pedrada.com.ua/article/221-integrovanij-urok-z-muzichnogomistetstva-literaturnogo-chitannya-ta-obrazotvorchogomistetstva>
2. Інтегрований урок – розробка і застосування уроків URL: <http://poradi.ru/osobistist/26684-integrovanij-urok-rozrobka-i-zastosuvannja.html>
3. Лобова О. Музичне мистецтво : програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: http://old.mon.gov.ua/images/files/navchalni_programu/2012/ukr/08_muz_mustectv.pdf

4. Програми Нової української школи <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
5. <http://www.europeana.eu/portal> — Європейська цифрова бібліотека.
5. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
6. <http://www.ukrbook.net> – Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова».
7. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
8. <http://www.twirpx.com/files/art/music> – Музичне мистецтво-все для студента.
9. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/17599/2/T_Romanova_rpr_MMV_3_DO_ UK.
<http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/75>
10. <https://fpp.npu.edu.ua/ua/studentu/109-studentu/926-teoriia-ta-metodykamuzychnoho-vykhovannia-ditei>
14. <https://bohdan-books.com/catalog/book/103523/>

Викладач,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Марія КЛЕПАР